

La noció de llibertat

Dv, 30/12/2011 per Teresa Forcades...

[Un Manament Nou](#)

No vull acabar aquest estudi del tractat Sobre l'Esperit Sant de Basili sense recollir el que s'hi diu sobre el concepte de llibertat:

Afirmen que l'Esperit no és esclau ni senyor, sinó lliure. Oh terrible insensibilitat i lamentable audàcia dels qui així parlen! Què he de plorar més, l'estupidesa o la blasfèmia? (20.51).

En contrast amb l'ideal modern, el món antic concep l'ésser sempre en relació. 'Ser', 'existir', significa formar part de quelcom més gran que una mateixa i honorar les obligacions que es desprenen d'aquesta pertinença que em dona identitat, d'aquesta pertinença sense la qual jo no existiria. El que resulta decisiu no és evitar tota servitud (aquesta és la noció moderna d'autonomia), sinó servir el senyor legítim, això és, aquell del qual rebem els beneficis que ens permeten de viure. La radicalitat jueva i cristiana no rau en el rebuig de la servitud, sinó en la proclamació de Jahvè o de Déu Pare-Fill-Esperit com a únic Senyor de la pròpia vida:

Una vida no viscuda sota l'esguard del Senyor és d'allò més miserable.

*Aquest és el cas de les potestats rebels, les quals, en alçar-se contra el Déu omnipotent, recalcitren en l'esclavitud, no perquè siguin de pitjor natura, sinó perquè rebutjaren llur creador. **Au, doncs, a qui dónes el nom de lliure? A qui no té rei?** A qui, no tenint poder per governar els altres, no suporta de ser governat? Realment una natura així no es troba enlloc entre les coses que existeixen, i imaginar això de l'Esperit seria palesa impietat (20.51).*

En aquest sentit, 'ser lliure' significaria 'estar aïllat', 'no poder referir a ningú la pròpia vida', mentre que 'governar' o 'ser governat' indica la vivència de la relacionalitat:

Per tant, si l'Esperit és creat, és evidentment servent com tota la resta, ja que, segons el salm, 'totes les coses són les vostres serventes' (Sl 118,91). Però si realment està per damunt de les coses creades, aleshores participa de la reialesa [i.e. és Senyor, tal com el Pare i el Fill són Senyor] (20.51).

[\(Extret de Ser persona, avui: estudi del concepte de 'persona' en la teologia trinitària clàssica i de la seva relació amb la noció moderna de llibertat. Teresa Forcades i Vila. Publicacions de l'Abadia de Montserrat\).](#)